

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

In festo S. Francisci Borgiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

crandas instrumenta evademus. 3. Cum
hiscē sanctis Apostolis radios, ignēque
zeli conceptos in proximum effunda-
mus, illōsque verbo & exemplo accen-
damus, ut & ipsi evadant vasa electio-

nis, vasa gratiæ, ac denique vasa æter-
næ gloriæ, quæ nobiscum & cum Elec-
tis omnibus Deum O. M. laudent
ac glorificent in perpetuas æternitates.
Amen.

EXHORTATIO I.
PRO FESTO

S. FRANCISCI BORGIAE,

Ostendit, quod mors Imperatricis Isabellæ, sit mors mystica
Borgiae.

T H E M A.

*Semper mortificationem JESU in corpore nostro circumse-
rentes. 2. Corinth. 4. 10.*

Erissimè dixit Eccle-
siastes c. 7. 3. *Melius
est ire ad Domum lu-
lūs, quam ad Domum
convivii: Rationem-
que dicti sui illico
subjungit: in illa enim (quisque) finis
cunctorum admonetur hominum, & vivens
cogitat, quid futurum sit. Quia scilicet in
illa ex spectaculo funeris, homo mortis
sue admonetur, cogitatque, se quòque
propediem finis futurum; & ideo ad
id bonis operibus incumbendo se dispo-
nit: in hac verò deliciis, vinis, gaudiis, &
sermonibus vanis dissolvitur animus,
atque ad crapulam, levitatem, & in-
temperantiam impellitur. Hujus sen-
tentia veritatem expertus est S. Bruno
in funere Doctoris Parisiensis, audiens*

eum in seretro surgentem & procla-
mantem: *Iusto Dei iudicio accusatus, re-
dicatus & condemnatus sum: In eremum
secessit, Ordinēque Carthusianum
instituit. Eandem veritatem expertus
est Josaphat Rex, visis agris & seni-
bus brevi moriturus; ab iis discens, sibi
quòque esse moriendum, à Baalam ad
veram fidem, & vitam Eremiticam est
traductus. Ut narrat Damascenus in
Hilt. c. 5. Eandem veritatem compro-
bavit S. Franciscus Borgiae, Gandia
Dux, ac postmodum Societatis JESU
tertius Præpositus Generalis; qui ex
conspetto cadavere Isabellæ Imperatri-
cis scedè commutato, statuit mundo
mori ac Deo vivere. Atque ita mors I-
sabellæ mors fuit Borgiae. Quod in hac
exhortatione declarabimus.*

I. Mors

I. Mors Isabellæ, mors S. Borgiæ: ex illa enim orta est mors ejus, seu mortificatio perpetua, qua mundo, divitiis, thesauris, ac deliciis ejus omnino mortuus fuit: quod hac occasione evenit. Dum potentissimus & invictissimus Romanorum Imperator & Hispanorum Rex Carolus V. Toleti, nobili Carpetanorum Urbe, ordinum omnium conventum celebraret; Isabella lea-
I. Mors Isabellæ.
 tissima ejus Conjux in morbum fatalem incidit, & modico post intervallo, vitam clausit. Cujus funus Illiberim versus deducendum, atque in templo Catholicorum Regum sepulchris claro, tumulandum Francisco, à Carolo demandatur. cumque, ut in acta publica tabellionis fide & manu referretur, Augusta hoc cadaver esse, facies nudaretur aperto sarcophago: adeo illa deformis apparuit, ut spectantibus terrorem incuteret, gravi etiam odore, itis neris comites fugaret. Hic Franciscus, tacitus & mœstus, secum, præteritis præsentia committens, cogitare; *Hæcine illa sunt lumina, quæ omnium in se oculos converterant? Hæc venustas illa, quæ aliarum formas extinxerat? Tunc Isabella? Tunc Augusta? fallunt oculi? Aberrat mens? sed non fallunt. Nimirum humanarum hæc rerum vicissitudo est. I nunc, & fragile illud forma bonum admirare. Illud sanè verum, certumque est, uno hoc brevique eadaveris aspectu, adeo immutatum, & sui dissimilem redditum & ipsum Franciscum, ut eundem esse negares. Legit nimirum in hoc mortuali speculo, rerum omnium, quæ mundus tanto ardore sectatur, vanitatem, brevitatem, ac falsitatem. Cognovit verissi-*

mum esse illud Jobi effatum c. 14. 10. *Homo cum mortuus fuerit, nudatus, & consumptus, ubi quæso est? statuitque, antequam mors appropinquaret, sibi & omnibus rebus mori, ac semper mortificationem Jesu, in corpore suo circumferre. Mors quæ Isabellæ oculos clauserat, Francisco aperuit, intellectum illuminavit; ex quo tandem affectus, effectusque salutaris subsecutus fuit.*

Dum vixit, fuit Isabella formæ elegantia incomparabili, nulli, aut oris venustate, aut morum nitore, aut membrorum proportionem palmam concedens. Omnium oculos animosque rapiebat, illa oris suavitas, oculorum amoenitas, sermonis affabilitas, vultus majestas, totius denique corporis gravitas & modesta compositio, compositaque modestia. Verum ò incredibilis, formæ metamorphosis! ubi nunc caro illa nuper in capite aureis crispata comis? ubi nunc illa caro, quæ in roseis vernabat genis? quæ in cervice lacteo nitore canduit, & in ore dulcissimè ribuit? perit, abscessit, evanuit: mutatus est color optimus. Verè fallax gratia & vana est pulchritudo. Homo cum mortuus fuerit, omni specie ac decore nudatus, & carne consumptus, ubi quæso est? Mors falce sua, quæ sceptrum ligonibus æquat, florem hunc vernantem demersit, & subito exaruit, emarcuit, & non comparet amplius.

Vixit Isabella in deliciis & mundi gaudiis, ac voluptatibus, quas honestè princeps femina possit desiderare: nullum jucundum ab ejus auribus, nullum pulchrum ab oculis, nullum

odoriferum à naribus, nullum dulce è faucibus, nullum lene à manibus honestis abfuit. Verùm ubi nunc sunt illa omnia, aut quidnam emolumentum ferunt? evanescere cuncta, & in auras abiere: omnia mors luctuosa rapuit, turbavit, absumpsit. O Franciscè! *Homo mortuus*, & omnibus deliciis ac voluptatibus jam *nudatus*, & *consumptus*; *ubi queso est?* Mors ludi turbator, lusum abruptit, & plausum in planctum commutavit.

Vixit Isabella, omni thesaurorum genere auro argento-gemmis, margaritis, vasis aureis, vestibusque pretiosis locupletissima; Carolo enim & ipsa aurigante Christophorus Columbus in alio Orbe insulas detexerat opulentissimas, Floridam Cubam, Hispaniolam, Jamaicam, auríferas & gemmíferas, quarum beneficio, opibus, margaritis, & unionibus, ita arcas repleverat Imperatrix, ut omnes facile superaret. At ubinam nunc ista omnia? ex cunctis cistulis nec gemmam, ex omnibus capsulis, nec unionem: ex omnibus arcis nec teruntium, in alteram vitam conferre Isabella licuit: omnia deserenda, successoribusque relinquenda fuere. Illa interim, mortua, nudata, atque consumpta est. *Homo autem mortuus*, & omnibus divitiis ac thesauris suis *nudatus*, & *consumptus* ac in tabem conversus, *ubi queso est?* Mors, prædo ille famosissimus, omnia rapuit, & invita omnia clepsit.

Vixit Isabella summis mundi honoribus exaltata, collocata in regali folio, tot stipata famulis, tot comitata pedissequis, tot Aulicis,

Nobilibus, Comitibus & Principibus circumvallata: quam prosequerantur duces amabant proceres, venerabantur Principes: à cujus supercilio & majestate pendebant omnes. Sed ó tristi rerum catastrophe? Quò nunc obsecro omnis ille splendor, pompa omnis & honor decidit? Illa Europa luna suis modo tenebris, maculisque obscurata, & intra unius monumenti angustias clauditur. Augusta illa, quæ supra omnem fortunæ aleam fuerat evecta, talibus humanis major, ad terram, ad saniam & vermes usque depressa, eorum præda & spoliolum evasit. Illius collapsa sunt tempora, obturdescunt aures, hiant oculi, putrescunt nares, prostant dentes, livent genæ, torpent manus, & corpus totum putredine diffluit; quòdque nupet nil nisi crocos & balsama spirabat, nunc mephitina intolerabilem quaquaversum diffudit. Omnis abscellit honor, in capite pro gemmis vermes, pro diademate lendes, in collo pro monilibus, teretes lumbrici, in manibus, pro armillis scolopendræ in corpore pro purpura tineæ & termis, spatiantur, epulantur, convivantur: atque adeò Majestas omnis ad humilitatem, gloria ad contemptum, gratia ad horrorem & fastidium subsedit, nihilque in tanta Imperatrice superest, augustà Isabellâ dignum. O quam fortiter illa auribus tuis, Franciscè insonat: *Omnis caro fœnum*, & *omnis gloria ejus, quasi fœni agri*. Tam futilis, tam fragilis & caducus est homo cum omni, quæ fulget gloria, ut venti afflatu decidat & computrescat. Et cum mortuus, nudatusque

omni

omni honore fuerit, ubi quaeso est? Mors, securim ad radicem posuit. Cedrum hanc proceram demessit: *Transiit, & ecce non erat.*

Hic Isabellæ casus Francisci animum ingenti lumine perfudit, oculumque intellectus aperuit, quod pulchritudinis corporeæ, deliciarum, omniumque mundi bonorum inanitatem & instantiam clarissimè perspiceret; ea nihili duceret, vera æternaque momentaneis, cœlestia terrenis, divina humanis longè anteponenda existimaret.

Charissimi, quemadmodum Isabellæ mors Francisco, ita & illa, & quotidiana plurimorum mors oculos nobis reserret, tenebras discutiat, intellectum illuminet; ut nos quodque omnium rerum mundanarum caducitatem, brevitatem, & fallacitatem clarè perspiciamus. Saepe nobis ingeminemus illud Jobi acroama: *Homo cum mortuus fuerit, rebusque terrenis nudatus & consumptus ubi quaeso est?* Ubi modo est tot Caesarum gloria, tot Regum potentia, tot Principum opulenta, tot Regnorum felicitas, tot Regionum ubertas, tot Epicuri aeternarum voluptas? Transierunt omnia, tanquam umbra, tanquam somnium, ventus & aura, quorum, cum avolârint, nec vestigium est reperire. discamus igitur, Libitinâ Magistrâ, omnia ista nihili ducere, & exemplo S. Francisci Borgia pedibus conculcare.

II. Mors Isabellæ, mors S. Borgiæ: collustratus enim lucis divinæ radiis, longè diversa meditatur, animumque seridè semel inducit, falsis his, fluxisque bonis, divitiis, clientelis, honoribus vale perpetuum dicere, & vera illa æter-

nâque unice sectari: illis mori, his vivere ac torum sese mancipare; ac mortificationem ac mortem JESU semper in corpore suo circumferre. Nec procrastinandum ratus, sed ubi primùm licuit, rem strenuè est aggressus: & quidem

1. Mors prima, & abnegatio, abdicatioque fuit honorum & officiorum splendidorum: non enim diu post à Cæsare veniam flagitat, ut Proregis officium, & Gandiæ Ducatum, aliosque dignitatum titulos abdicare liceat: *Ut (verba ejus sunt) reliquum vite spatium, ita transigam, quod antea vite iacturam, dignis penitentia fructibus sarciam; praeterita errata corrigam; presentia pericula fugiam; futura evitem.* Obtentaque a Cæsare facultate, omnibus renunciat, & ad Societatem JESU, deinceps in humilitate victurus, convolat.

2. Mors altera fuit divitiarum; omnia enim, quæ in mundo possidebat, deseruit, palatia, thesauri, equos, aurum, argentum, suppellectilem, vestes pretiosas, cum Ducatu & Dominiis: ex animo dicens: *Atte, quid volui super terram?*

3. Mors fuit deliciarum & voluptatum, quas vel ab epulis & conviviiis, vel à lusu & recreationibus, vel ab aucupii & venationibus, vel ab amicis & familiaribus haurire poterat: semper deinceps mortificationem JESU in corpore suo circumlaturus: dicturusque cum Apostolo: *Mihi vivere Christus est & mori lucrum.*

4. Mors fuit, quâ suis liberis, aliisque sibi sanguine junctis mortuus est. Prohibus enim partim vitæ religiosæ mancipatis, partim in matrimonio locatis,

Kk 3 ac

II.
Mors
Borgiæ.

ac Deo commendatis, ita deinceps se gessit. ac si pridem defunctus foret: nam filiam suam Isabellam Lermæ Comitem, vitâ sanctam, sine omni doloris sensu amisit. Lusitanæ Principem Johannam, eum non dolere, demirantem, sic fertur allocutus: *Deposito Dominus, qui crediderat, idem repetit, non igitur tristitiam alieni redditio; sed usura gratiam postulat. Alteri Comiti, idipsum demiranti: Ego, inquit, ex quo me Deo tradidi, ita simul cor præbere studui, nihil ut perturbare illud deinceps, sive vita, sive mors possit. In promptu causa est: mortuus erat Franciscus, mortificationem JESU semper in corpore suo circumferens. Unde & Pontifici de Filii & Filix nuptiis interroganti respondit: Dum ipse suorum tanquam mortuus oblivisceretur, eò clementis Deum illorum memoriam & curam gerere.*

1. Mors fuit sui ipsius; dum mortificationem JESU semper circumferret, & quotidie abnegationis gladio se feriret, S. Ambrosius L. de bono mortis c. 3. præclare distulit: *Nonne in hac vita p. stus speciem mortis imitatur; qui potest ita se agere, ut ei moriantur omnes corporis delectationes; & cupiditatibus omnibus, mundique illecebris etiam ipse moriatur, sicuti mortuus erat Paulus dicens: Mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. Et S. Chrysostomus hom. 1. de laud. Pauli: Paulus, inquit, semetipsum per singulos dies immolabat; quotidie moriens, & voluntate consummans martyrium. An non & S. Franciscus Borgias illud Pauli usurpare potuit: Quotidie morior. Ad Coloss. 3. Qui & forori suæ edixit: Convensiens professionis nostræ exercitatio est, ut*

vicies quater (horis nimirum singulis) nos tanquam mortuos in monumento configtuamus, ut simus ex his, de quibus ait apostolus, mortui estis, & vitâ vestra abscondita est cum Christo in Deo. Tum illud subiungit: Mecum quidem satis bene jam agitur, cui dicere fas est: Quotidie morior. Ut in vita legitur.

Sane quotidie carnem suam velut hostem capitalem tractabat, & cum illo inducias, pacifici perpetuo recusabat; quin & domare indies, magis magisque studebat: qua in re quæcunque opem ferre solerent, amicos & socios appellabat. In solis ardoribus summoque aut æstu, aut frigore & imbribus iter faciens, dicere solebat: *Quam belle me præstant amici?* In morbis summâ adhibita patientiâ, dolores constanter ferebat; quin & augere illos studebat, pharimæ amara sorbendo hauriens, & catapotia ac pilulas dentibus mandens, ut qui olim voluptatibus fuerant ministrum, nunc pœnæ forent: Capillos sibi evehebat, serupos, arenam, lapillosque calcis injiciebat, ut molestiam adterrent; noctu ad sanguinis profusionem se cadebat, horrido cilicio carnem domabat, sensus omnes, atque appetitus, arcto mortificationis freno cohibebat. An non hoc est quotidie mori: An non hoc est semper mortificationem JESU in corpore suo circumferre?

Quamobrem, Dilectissimi, sicut mors Isabellæ, fuit mors mystica S. Borgiæ, ita crebra mortis memoria, sit spiritualis mors nostra. Hæc primo oculos mentis nobis aperiat, ut omnium mundi rerum vanitatem & brevitatem intimè penetremus: & si quandoque Diabo-

Diabolus hujus vel illius in saeculo nota aut familiaris speciem ingerat, illi-
co ad mortis memoriam confugiamus: si caro fortassis titillet, & voluptatis desiderium excidet, mox ad mortis verumque memoriam, velut ad asylum, recurramus. Si mundus terrena bona divitias, honores offerat, è vestigio, ad funera quotidiana oculos reflectamus; ex quibus omnium harum vanitatum breviter, falsitatemque abundè perspiciemus. Mors enim speciem deturpat, voluptates abscondit, divitias rapit, honores precipitat, omnia denique susque deque vertit & pessundat. Deinde ubi cum S. Francisco vanitatem intimè penetraverimus omnibus istius-

modi nugis & quisquiliis mundi mori fatagamus. Moriamur indies magis, magisque voluptatibus, divitiis & honoribus saecularibus, quæ in mundo dudum reliquimus, & nihil horum ne minimum quidem resumamus, aut repetamus: moriamur quotidie amicitiis particularibus, & affectui inordinato erga parentes & sanguine junctos, & alios quoscunque: moriamur denique nobismet ipsis, corpori, carni, sensui, propriis commodis, quin & voluntati propriae; & in his nos quotidie, imò horis singulis abnegare studeamus: ita cum S. Paulo, cum S. Francisco Borgia: semper mortificationem JESU in corpore nostro circumferemus.

EXHORTATIO II.

PRO FESTO

S. FRANCISCI BORGIAE.

Mors Isabellæ, vita Borgiæ.

T H E M A.

Ut vita Jesu manifestetur in corporibus nostris. 2. Cor. 4. 10.

Mortem Isabellæ, mortem esse Borgiæ, exhortatione precedente declaravimus; nunc vela vertimus, & Isabellæ mortem, vitam Borgiæ esse pronuntiamus; quemadmodum Franciscus ipse solitus fuit, ejus mor-

tem, suum vocare natalem. A vivis sanctimoniæ & miraculorum gloriâ illustribus, mortuos ad vitam revocatos esse legimus, quàm plurimos; at à mortuis resuscitados esse mortuos, per paucos reperimus: quamvis exemplum illius L. 4. Regum c. 13. inveniamus: Ubi quidam sepelientes hominem, proce-

runt cadaver in sepulchrum Elisai; quod,
cum

cum tetigisset ossa Elisai, revixit homo, & stetit super pedes suos. Quod in morte & vita naturali rarum est; in morte & vita mystica, seu spirituali est frequens: quot enim homines, cadaverum aspectus, aut seria mortis meditatio, sive ab anime morte ad vitam; sive à vita tepida, ad ferventem; sive à seculari, ad religiosam non traduxit? His jure annumeratur S. Franciscus Borgias, qui ex conspectu cadaveris Isabellæ Augustæ, adeo deformatæ, quasi revixit; mundo mortuus, Deo in Religione renatus fuit: illo enim aspectu, velut vulnere ictus, exclamavit: *O miseram vitam rationem! ô fallaces hominum spes! & inanes nostras cogitationes! Quousque tandem diligimus vanitatem, & quarimus mendacium? Quousque veris neglectis, umbras consecramur? Regna, Imperia, nobilitas, honores morte solvantur: forma dignitas, morbo & morte amittitur: omnia denique cito ex latitia & voluptate, ad luctum & lacrymas recidunt. En illa Augustarum pulcherrima, ut in funere deformata jacet! Expergiscere igitur anima mea; expergiscere è veterno. Sat Principi mortali datum; te, te, sequar immortalis. Illumina Deus meus, oculos meos, ut æque commonstra, ut quod reliquum est vite spatium, per breve illud quidem, at quantum id est, recte, pieque transigatur. Sic ferè Franciscus, tuis ubi: tim lacrymis, repetens identidem: Sat datum mortali Principi, deinceps immortalis servendum, si sapit: transcribam igitur reliquum vite tempus Regia cælesti. Ita Ribadeneira in vita L. 1. c. 7.*

Quomodo autem, ex morte Isabellæ in alium virum mutatus, non amplius vitam mundi, sed vitam piam, iustam,

sanctam egerit, imò vitam JESU in se, verus Jesuita manifestaverit, hæc dictione explicabimus.

I. Ut JESU vitam, sanctam, puram, & immaculatam in nobis manifestemus, moribusque nostris exprimamus, ante omnia, vitia & peccata mortificare necesse est; quæ JESU vitæ contraria sunt, & gratiæ vitam profus extinguunt; ea de causa præmisit Apollonius: *Semper mortificationem JESU in corpore nostro circumferentes; ac deinde subiunxit: Ut & vita JESU manifestetur in corporibus nostris: Illa enim ad hanc, tanquam medium unice necessarium, à S. Paulo requiritur. Cui consentit Doctus mellissimus serm. 1. de festo Apost. Petri & Pauli, ita interrogans: Puto parva res est, sic vivere? magnum aliquid, imò maximum est. Non vivit, qui superbi inflatur, qui luxuria solidatur, qui seipsum inficitur peccatis: quoniam non est hoc vivere; sed vitam confundere, & apprehendere usque ad portas mortis. Quæli diceret: non est hæc vita JESU; sed vita mundi, vita carnis, vita bestialis. Quænam igitur est vita JESU? In primis vita pura, vita casta; vita immaculata: hæc enim: *Quis ex vobis arguit me de peccato?**

Atque hanc vitam JESU, pro virtute in se manifestare & exprimere studuit S. Franciscus Borgias: prima enim ejus cura fuit, declinare à malo: nam ea de causa mundum deseruit; Societatem JESU elegit, ut in ea potius viveret, & caderet rariùs. Sacerdotio initiatus, in cor haberet mundius, singulis horis diurnis, se ipse ad unguem excutens, exploransque memoriâ repetebat, dicta,

dicta, facta, & prætermiffa, inquirens in fe gnauiter, bifque in die exhomologeli facrà animum expians; facris in aurora operaturus, & vefperi fe ad quietem comparans nullum diem abire pariebatur, quo non fuo fe pedè metiretur, æftique temporis rationem fubduceret, ne mors imparatum opprimeret: licet, qui aures confitenti dabant, vix quod reprehenderent, expiandumque putarent, reperiebant: at ille cœlefti lumine acutiùs videbat, femperque pauidus vixit, omnia metuens, ac penè trepidans: iudicia enima Dei viventis & videntis omnia, longè à mortaliũ iudicio difcrepare aiebat: timeret itaque, quifquis faperet, Deum.

Nos, Chariffimi, ad Societatem Iesu vocati fumus, non ut nudum Iesu nomen præferamus; fed omen & rem imitemur: Iesus autem eft Agnus fine macula, eft candor lucis æternæ; innocens, impollutus, fegregatus à peccatoribus; quem cum S. Francisco noftro, pro modulo imitari conemur: ut in morte & fupremo examine perfpicax ille iudicis corda fcrutantis & renes, nihil deprehendat, quod ejus oculos offendat. Quare fontes peccatorum, vitia inquam, & paffiones fedulo obftuamus, ne aquas peccatorum turbidas emittant; fenfuum portas diligentiã custodiã claudamus, crebram noftri difcuffionem inftituamus; crebrà exhomologeli peccata expiemus. ut vita Iesu pura, & innocens, manifeftetur in nobis.

II. Vita Iesu; à principio ad finem, in fuma paupertate tranfacta fuit; à ftabulo ad crucem dicere potuit, quod à Vate Regio, in perfona ejus, prædictum:

Pauper fum ego à juventute mea. Pſal. 87. 16. Et vulpes foveas habent, & volucres cœli nidos; Filius autem hominis, non habet ubi caput reclinet. Matth. 8. 20. Atque ita exemplo & vitâ fuâ, viam nobis ad vitam æternam monſtravit: fecundum illud Act. 3. 15. Notas mihi feciſti vias vitæ: Qui ipſe es Via, Veritas & Vita. Joan. 15. Hanc viam inivit, hanc veritatem cognovit, hanc vitam tenuit noſter Franciſcus, ut vita Iesu, in fe manifeſtaretur.

Quanto enim ardore, viam paupertatis complexus fuit: certè inſtar boni negotiatoris, *Inventâ hâc pretioſâ margaritâ, vendidit omnia, quæ habuit, & emit eam. Matth. 13. 12.* Ideoque ſimul ac Societati nomen dedit, votisque ſe aſtrinxit, pecuniam exinde non contrectavit, & quod mireris magis, in homine adeo opulento, auri, argenti que pretium ignorabat. Enituit iſthæc rebus in omnibus virtus, in victu, in cultu corporis, in lecto, in cubiculo, in papyro, quâ conciones ſuas excipiebat; in foco, dum frigus urgeret, inſtituendo, in calceis novis detrectandis, in caligis licet pannofis rupiſque non permutandis. Stipem vicatim cogebat, & panis fruſta libentiùs, quàm panes integros guſtabat: in tot itineribus, induci nunquam potuit, ut ſanitatibus gratiã ſyndonem mundam circumferret; ne quid in paupertatis jura peccâſſe videretur: in ſtramine libens cubabat, vel ſub dio, aut tenui tecto, ventis hac, illac ſpirantibus: chlamyde aut ſâgo, in itinere nunquam uſus, ſive hiberni, ſive æſtivi temporis hora foret. Ribad. L. 4. vitæ c. 2. Verbo in omnibus occaſionibus

LI paupet-

paupertatem ardentiore querebat desiderio, quam quivis euclio divitias, aut lucra, ita ut cum Jesu paupere dicere posset: *Pauper sum ego*, omnia paupertatis incommoda, sua reputans lucra & emolumenta.

Si & nos, Charissimi, Jesu vitam in nobis manifestare cupiamus, paupertatem cum Jesu & Francisco nostro amemus, & nec solum in oblatiis rebus promptè admittamus; sed etiam in omnibus occasionebus quaramus: majora jam repudiavimus, & sæculo reliquimus, caveamus ne amorem & cor nostrum ab illis ad minora transferamus; & nugis quisquiliisque affigamus; sed omnia, quæ mundus amat, arbitremur ut stercore, ut Christum lucrificamus; & ejus vitam, paupertatemque in nobis exprimamus.

III.
Humilis.

III. Vita Jesu, tota, humilitate ac animi demissione plena fuit: hæc enim virtus propria Christi, & Christianorum est, ab ipso, exemplo & verbo commendata: *Discite inquit à me, quia mitis sum & humilis corde*, Matth. 11. 29. Et in Psalmo: *Exaltatus autem humiliatus sum: cum summus essem, ac maximus, infimus esse dignatus sum & minimus: vermis & non homo, opprobrium hominum & abjectio plebis*, Psal. 21. 7. Quæ virtus Augustino teste, homines Angelis adjungit, sicut è contrà, vitium elationis, ex Angelis Dæmones efficit. Non tugebant ista S. Franciscum Borgiam, quando omni studio, omni industria & conatu in animi submissionem incubuit, à suæ con-

versionis exordio, usque ad finem vitæ & quoniam ad humilitatem, ut monet S. Bernardus, viam pandit humilitatio, curabat sedulo, ut, ubi se perfectè nôlle cœpit, rerum omnium conditarum puderet, pigeretque. Hinc precationum omnium initia ducebat: hinc materiam dislerendi desumebat: hoc nunquam non animo versabat: jam se velut ab inferis reducem ac redivivum intuebatur; jam se ad Judæ & Luciferi pedes abjectum contemplabatur. *Hodie inquebat ad Titones, in mundo locum nullum reperi, sextum enim jam annum, ad Judæ pedes, illum mihi fugebam; nunc dum Christum vis adlutum, lavare, tergere & osculari stent confidero, nullum mihi, inde expulso, relicum locum reperi*. Ribad. L. 4. o. 1. Et ne in mente solum hæc demissio lateret, ad vilissima, omnis generis opera, prodibat, quæ majori gulto ac delectatione, quam superbissimus quisque, sublimia & excelsa, exercebat. Ligna ad focum comportare, ollas mundare, lances tergere, pavementum verrere, in omnibus culinæ ministeriis Coco obtemperare, mensa accumbentium pedes osculari, calcem & lapides ad fabricam Domus deferre, pueros nôlâ ad catechismum convocare, ægris in nosocomio inservire, humillimus Dei famulus in deliciis habuit: quæ omnia in tam illustris stemmatis viro hæc dubiè magis sunt admiranda.

Hæc, Charissimi, est humilis vita Jesu, hæc est via Veritatis ad vitam, quam Franciscus quoque nôllet conlan-

constanter tenuit, ad quam mortis consideratio, ingressum referavit. Si nos superbiam, ambitionis, vanæ gloriæ tentatio impetierit, mors nostra, cinis, pulvis, vermibus nullo eam negotio dissipabit: solum, quid simus, quid fuerimus, quid futuri sumus, assidue animo volvamus, atque intime penetrare allaboremus, & facile confusionis, depressionisque nostræ mille titulos inveniemus, atque ad omnia infima vilissimæque ultro nos demittemus, ut vita Jesu manifestetur in nobis.

IV. Vita Jesu laboriosa extitit, & activa, licet contemplatione mixta; nunc enim Redemptor noster Verbum divinum prædicabat, nunc preces fundebat: nunc oppida & castella obibat, nunc Patrem cælestem adorabat; dies integros conversioni animarum tribuebat, & in oratione pernoctabat, quin & inter assidua negotia, itinera, & labores spiritum ab oratione non relaxabat. *In laboribus, à juventute mea.* Franciscus, ut hanc vitam Jesu laboriosam & quietam; activam & contemplativam in se exprimeret, nullam non indulgentiam adhibuit.

Ad Marthæ officia, vitamque ejus laboriosam spectabat, Societatem universam gubernare, literas quàm plurimas exarare, itinera, jussu summi Pontificis, ex obedientia conficere, Verbum Dei prædicare, doctrinam Christi, rudi populo & pueritiæ exponere, aliæque zeli opera exercere. Ad Mariæ, & contemplativæ vitæ munus pertinebat, assiduas prædictis functionibus, preces interserere, ardentiaque suspiria velut

jacula in cælum emittere, annuè octiduanâ S. Ignatii a cæli spiritum inflammare; post mediam noctem, quinas fœnâve horas in quiete, summâ animi voluptate, orando & contemplando exigere, & veluti Jacob, cum Deo, pro obtinenda benedictione luctari. Quibus viis, ut notat Ribad. L. 4. c. 4. eo devenerat, ut Deum ubique præsentem circumferret, & locus frequens ac negotium, templi & solitudinis vicem, nec non materiam, segetumque precandi suppeditaret. In itineribus, licet corpus lassitudinis incommoda sentiret, animo tamen id præclare evenire assererat, ut in via liberum ab interpellantibus, & vacuum precandi tempus nancisceretur: montes enim, sylvas, & flumina, & apricos campos, herbis, vitibus & arboribus vestitos, ad orandum invitare, præconsequere vocem emittere Deum, ut mortales agnoscerent, agnitionem ament, amatum rerum conditarum gratiâ, laudent assidue & laudato tandem aliquando, morte feliciter obitâ, persuantur. Ea verò attentione & ardore in his pietatis exercitiis versabatur, ut crebrò extra se positus, ac totus in Deum abreptus atque absorptus cerneretur.

Talis, ad imitationem JESU, vita Francisci fuit, laboriosa, & quietâ, activâ & contemplativâ: talis & nostra esse debet, si JESU vitam in nobis exprimere desideremus: ad quam viva mortis meditatio juvabit plurimum, quàm angusti sint vitæ & laboris termini, demonstrando: ex quo dum tempus habemus, operari pro Dei

L 1 2 gloria

gloria statuamus : veniet enim nox. appropinquabit brevi mors , quando nemini ultra operari pro aeternitate felici licebit.

Quocirca , Dilectissimi , cum mors Isabellæ fuerit vita Borgiæ , & ansa ac origo JESU vitam non qualemcunque sed perfectam , sanctamque in se manifestandi & exprimendi . Mors nostra , mors cuiusvis proximi , mors aliorum quotidiana , stimulum nobis & ansam præbeat , non segniter , sed ferventer JESU vitam exprimendi . 1. JESU vita pura , sancta , immaculata fuit , expressit eam Sanctus Franciscus Borgias , ut & nos imitemur , mors persuadeat : Fac ea quæ moriens facta fuisse voles : Optabis in morte puram te duxisse vitam : nunc id præsta , & in fine lætaberis . 2. Vita JESU & Francisci nostri pauperrima extitit : mors , quæ omnia auferet , nihil relinquet , imitationem persuadeat . 3. Vita JESU & Francisci summa humilitate emi-

nuit , mors , cinis , pulvis , & omnium honorum , instar fumi in auras abeuntium brevis , ad æmulandum impellat . 4. Vita JESU laboribus assidue referta fuit , orationibus intermixta : si JESU vitam agere optemus , laboribus nostris preces & suspiria inferamus , & alleviabuntur : stimulumque strenuè pro Dei gloria laborandi , mors addet ; in qua : *Tempus non erit amplius* . Quadruplicem hanc vitam Jesu , si in præfenti mortalitate , in nobis ad Christi & Sancti Francisci exemplum explesserimus : in futuro quòque sæculo , gloria Jesu , vita Jesu manifestabitur in nobis : quando *similes ei erimus* , & *videbimus eum sicuti est* : ejusque visione , dilectione & fructione , tota aeternitate beabimur .

**
**

EXHOR.